

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

M VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNIT

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNIT

Peter Tej

SPOZNÁVAME RÓMSKE ROZPRÁVKY – „ROMANE PARAMISA“ Č.1

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr, Peter Tej

Kontakt na autora UZ: <Základná škola s materskou
školou Zborov, Školská 478,
08633 Zborov,
mgr.peter.tej@gmail.com

Názov: **Spoznávame rómske rozprávky**
– **“Romane paramisa” č.1**

Rok vytvorenia: 2014

Oponentský posudok
vypracoval: Mgr. Ivica Clementová

ISBN 978-80-565-0424-6

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

Tri dcéry	3
Zlatý poklad.....	12
Zoznam použitej literatúry	23

Tri dcéry

Žila raz jedna Rómka na okraji lesa v malom domčeku. Ľudia ju volali Daniela. Daniela mala tri dcéry a aby ich uživila a ošatila, musela pracovať deň a noc. Nuž čo, dcéry boli krásne a usilovné a ako rástli, postupne sa jedna po druhej povydávali a odsťahovali sa od matky. Ubehlo niekoľko rokov, matka zostarla a onemocnela. Postŕažovala sa svojmu mužovi Cézarovi a poslala ho s odkazom za svojimi dcérami, aby k nej čo najskôr prišli. „Ach,“ povzdychla si najstaršia, keď sa dozvedela smutnú správu, „ja by som aj prišla, ale musím vyleštiť nábytok!“ „Vyleštiť nábytok!“ rozhorčil sa Cézar, „keď ti je prednejší nábytok ako matka, tak sa s ním nikdy nerozlúčiš!“ A v tom okamihu sa premenila na žabu, ktorá odskackala do neďalekého rybníka. Cézar bežal k prostrednej dcére. „Ach,“ vykrikla prostredná dcéra, „ja by som rada šla, ale potrebujem okopať zeleninu v záhrade.“ „Dobre,“ rozhneval sa Cézar, „keď sa ti tak páči zelenina, budeš ju okopávať do konca života!“ A premenila sa na jašteričku. Najmladšia dcéra práve piekla koláč, keď k nej prišiel Cézar. Nepovedala ani slovo, utrela si ruky a bežala za chorou matkou. „Ty budeš vždy prinášať ľuďom radosť,“ povedal Cézar, „a ľudia budú mať radi teba, tvoje deti i tvojich potomkov.“ A tak sa stalo. Najmladšia dcéra žila dlho, ľudia ju mali radi a majú doteraz, pokiaľ nezomrela, pretože roznášala ľuďom radosť, lásku a šťastie.

Tabuľka č.1

--	--	--	--	--	--	--

1. Kde bývala stará Rómka? Zakrúžkuj písmeno pri správnej odpovedi.

- A) Na osade.
- R) V detskom domove.
- D) Na okraji lesa v malom domčeku.
- B) U sestry.
- P) V dedine.
- L) U svojho otca.
- K) V lese.
- S) V koči.

2. Čítal/-a si pozorne? Potom budeš určite vedieť, ako sa volal muž, ktorý išiel za dcérami? Podčiarkni správnu odpoveď, nezabudni vpísať písmeno do tabuľky.

- A) Napoleon
- K) Peter
- A) Cézar
- B) Jozef

3. Na aké zvieratka sa premenili dve sestry? Spoj písmeno s číslom. Správne písmeno napíš do tabuľky.

- I) prostredná dcéra
- N) najstaršia sestra
- 1) žaba
- 2) jašterička

G) prostredná dcéra

1) pes

F) najstaršia sestra

2) mačka

4. Zorad' slová podľa abecedy, napíš písmená, ktorí sú v nich zvýraznené do okienok v tabuľke č.1 a zistíš meno matky Rómky, ktorá mala 3 dcéry.

jastErička, záhradA, Láska

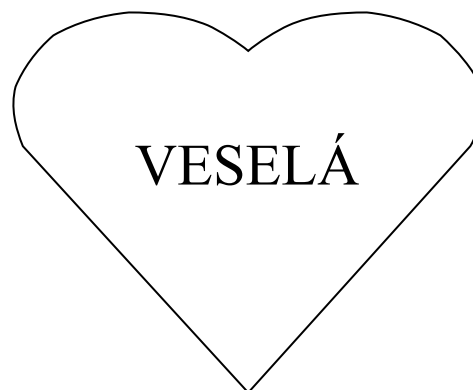
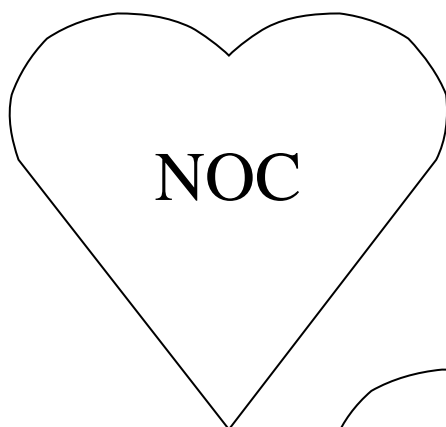
Z tabuľky č.1 napíš slovo, ktoré ti vyšlo: _____

5. Nájdi v osemsmierovke slová, ktoré sa vyskytovali v texte, preškrtni ich.

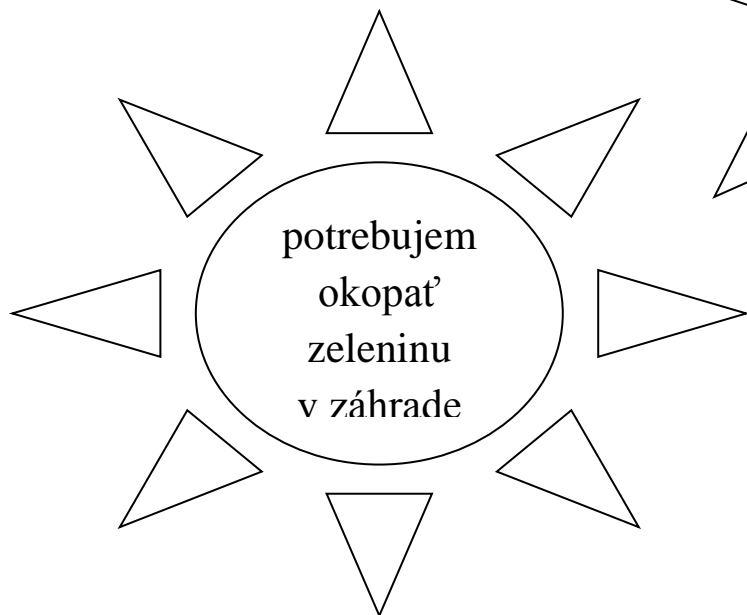
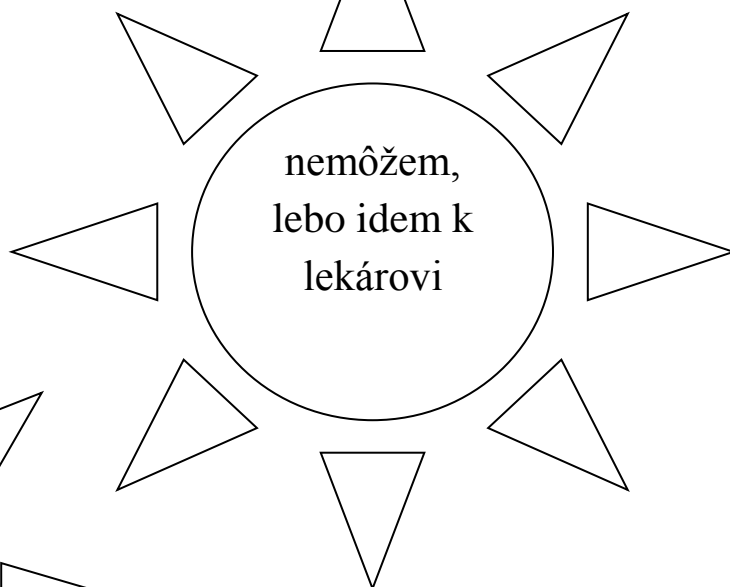
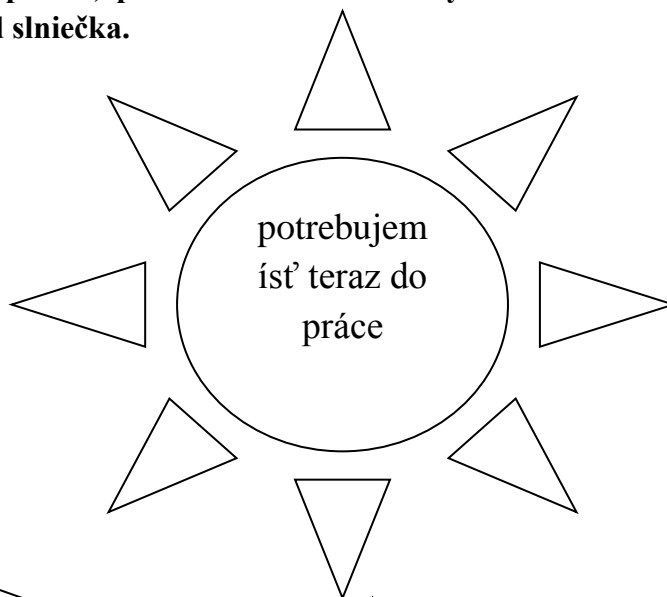
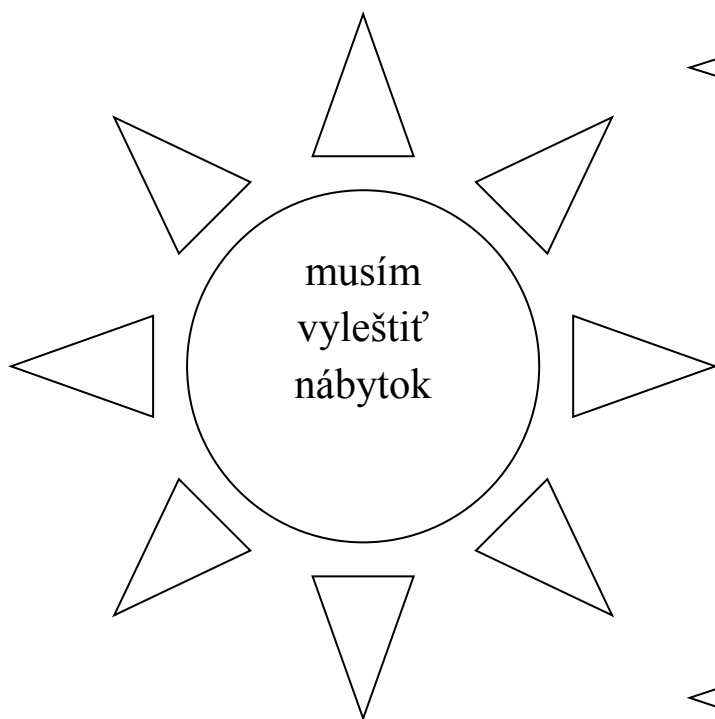
Nájdi tieto slová: Cézar, deň, jašterička, les, láska, matka, noc, nábytok, radosť, rybník, záhrada, žaba.

A	K	C	I	R	E	T	S	A	J
Ó	D	Ť	S	O	D	A	R	K	E
Q	S	A	T	W	P	Ý	R	S	O
R	U	K	R	H	M	X	Ň	Á	N
R	Ň	T	Č	H	K	S	E	L	O
Ú	E	A	H	Í	Á	A	X	Y	C
E	D	M	N	F	P	Z	R	Ž	Ý
N	Á	B	Y	T	O	K	Ý	A	H
Ä	Y	Q	C	É	Z	A	R	B	Ľ
R	U	M	O	Ď	Ý	P	M	A	Ľ

6. Pospájaj srdiečka, ktoré označujú protiklady – opačné vlastnosti, vymaľuj ich rovnakou farbou a napíš ich na čiaru podľa abecedy.

7. Vymaľuj len slniečka, v ktorých je napísané, prečo nemohli ísť dcéry za chorou matkou. Prepíš tieto dôvody do riadku pod slniečka.

---

8. Rozhodni, ktorá veta je pravdivá.

Do rámčeka napíš **A** = áno, alebo **N** = nie

- a) najstaršia dcéra sa premenila na žabu
- b) najstaršia dcéra sa premenila na včelu
- a) prostredná dcéra sa premenila na lastovičku
- b) prostredná dcéra sa premenila na jašteričku
- a) najmladšia dcéra žila dlho a šťastne
- b) najmladšia dcéra žila krátko a smutne

ÁNO (A)	NIE (N)

9. Nájdi v texte priamu reč a prepíš ju do riadkov.

„Ach,“ povzdychla si najstaršia, keď sa dozvedela smutnú správu. „Ja by som aj prišla, ale musím vyleštiť nábytok!“ „Vyleštiť nábytok!“ rozhorčil sa Cézar. „Keď ti je prednejší nábytok ako matka, tak sa s ním nikdy nerozlúčiš.“ Nerozlúč!

„Ach!“ vykrikla prostredná dcéra, „ja by som rada šla, ale potrebujem okopať zeleninu v záhrade!“. „Dobre,“, rozhneval sa Cézar, „keď sa ti tak páči zelenina, budeš ju okopávať do konca života!“.

„Ty budeš vždy prinášať ľuďom radosť,“ povedal Cézar, „a ľudia ťa budú mať radi, teda tvoje deti i tvojich potomkov.“

---

10. Dopln vetu.

Priamu reč píšeme do .....
(zátvoriek, úvodzoviek, čiarok)

11. Čo je priama reč. Vyber správnu odpoveď a dopíš ju do vety. Čítaj pozorne!

A) Presne znenie reči postáv, nevyjadruje doslovne to, čo niekto povedal.

B) Presne znenie reči postáv, vyjadruje presne to, čo niekto povedal.

C) Presne znenie reči postáv, vyjadruje to, čo som povedal ja.

Priama reč je .....

.....

.....

12. Vymysli mená pre tri dcéry.

A)

B)

C)

13. Skús vymyslieť na každé písmeno slova Rómka jednu dobrú vlastnosť Rómov. Ak nebudeš vedieť vymyslieť slovo na začiatkové písmeno, môžeš ho použiť aj vo vnútri alebo na konci slova, označ ho!

Napríklad slovo začínajúce písmenom **O** – **O**chotný, alebo **po****O**rný.

R - .....

Ó (O) - .....

M - .....

K - .....

A - .....

14. Označ každé slovo, ktoré súvisí s príbehom o Troch dcérach inou farbičkou. Neoznačené písmená napíš do okienok, dozvieš sa, ktorá z troch dcér sa vrátila k mame. Vetu napíš na čiaru a rozdeľ slová na slabiky.

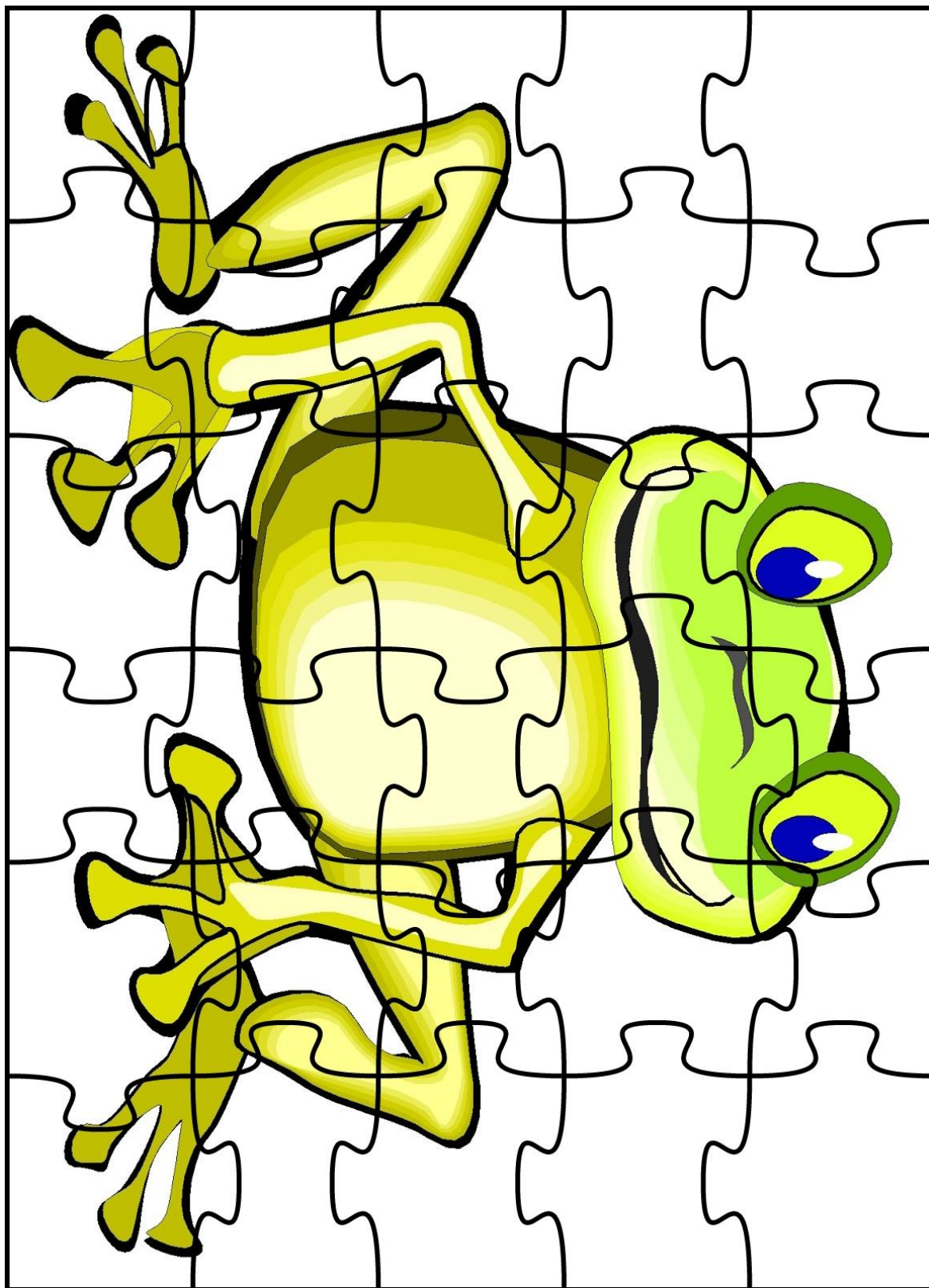
NDANIELAAMALAJTRIMDCÉRYLMUSÍMAVYLEŠTÍTDNÁBYTOKŠPOTREBUJEMI
OKOPAŤAZELENINU

15. Správne prirad' slovenské a rómske slová.

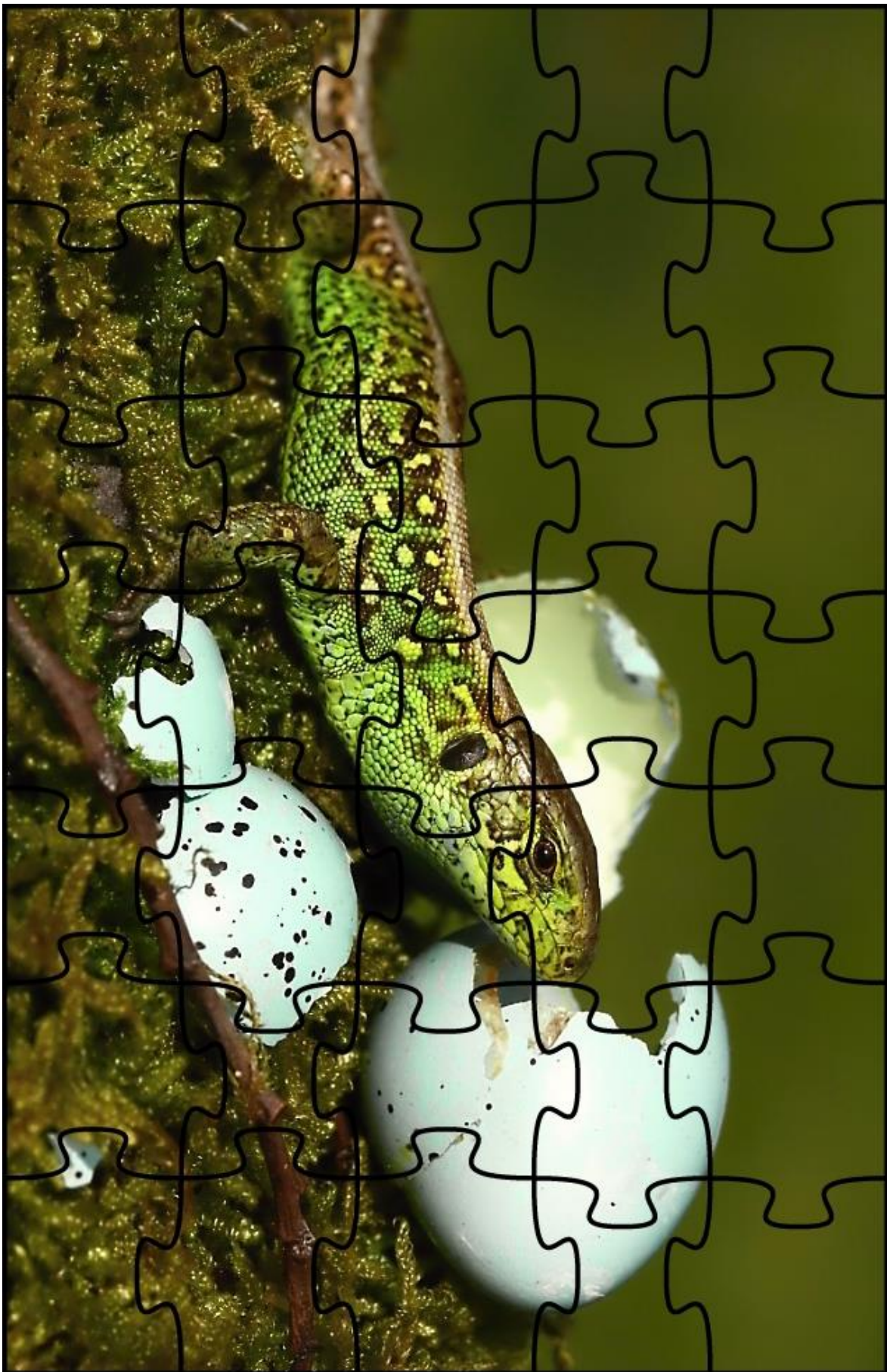
žaba	daj	dcéra	pekiben/bokel'i/bokhel'i/bokol'i
jašterička	sapa'i	život	čhave
nábytok	že'eňina/šacha	koláč	nevípen
matka	jaščuris/jaščurka/čhibka'i	správa	čhaj/rak'l'i
zelenina	butoris	deti	dživípen

16. Vystrihni obrázky/puzzle a poskladaj obrázok. Napíš, čo je na obrázkoch.

Na obrázku je:

Obrázok č.1

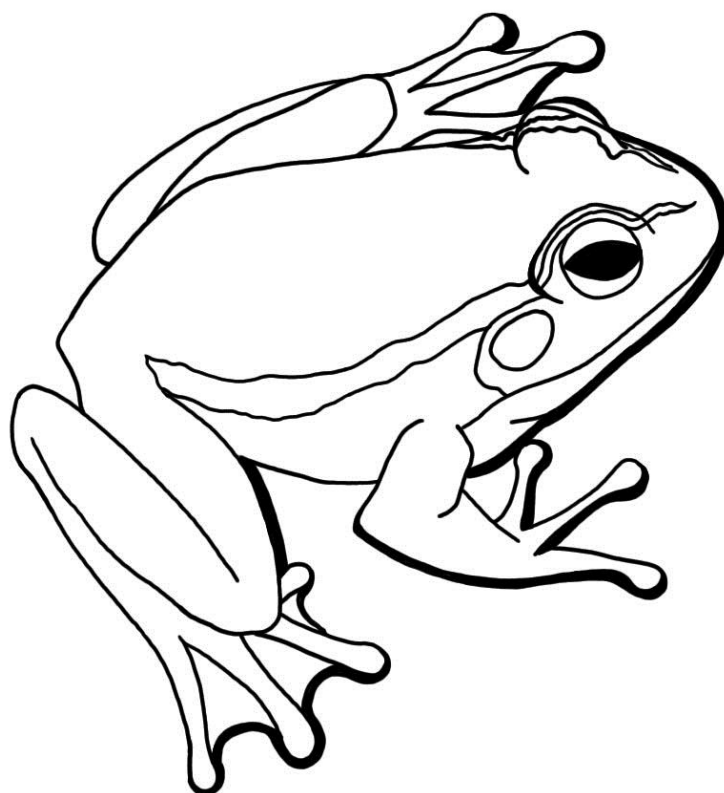
Obrázok č.2

0

17. Vystrihni obrázky a vymal'uj ich. Napíš, čo je na obrázkoch.

Na obrázkoch je:

Obrázok č.3

Obrázok č.4

Zlatý poklad

Žil raz jeden Róm, ktorý bol kováčom a mal troch synov. Bol veľmi usilovný a nikdy nezaháľal. Od rána do večera pracoval vo svojej vyhni, ktorú si postavil pri svojom domčeku. Jeho synovia boli krásni, ale práca im nevoňala. Celé dni len vysedávali v tieni pod stromami a klebetili, alebo sa šli kúpať k rieke. „Prečo nič nerobíte? Prečo nepomáhate otcovi?“ pýtali sa susedia. „A načo by sme robili?“ odpovedali mládenci. „Otec sa o nás postará!“

A tak to šlo rok za rokom. Synovia vyrástli, otcovi ubúdalo síl, prestal pracovať v dielni. Už nebol taký zdravý ako doposiaľ a práca v dielni stála. Synovia to všetko videli, ale do práce sa im nechcelo. Jedného dňa si otec zavolať svojich synov a povedal im: „Chlapci moji milí, cítim, že skoro umriem, ale čo bude s vami? Pracovať nechcete, ani neviete.“ Synovia posmutneli a rozplakali sa. „Ešte raz nám pomôž, drahý otec, daj nám aspoň jednu radu,“ požiadal najstarší syn. Otec súhlasil: „Prezradím vám jedno tajomstvo. Dobre viete, že celý život som pracoval. Pomáhala mi aj vaša nebohá matka. Za tie roky sme pre vás našetrili plný hrniec zlata. Ja som ten hrniec zakopal pri dome, ale nepamätám sa už presne kde. Musíte hľadať môj poklad a ak ho nájdete, budete sa mať dobre až do smrti.“ Len čo to otec dopovedal, zomrel.

Tabuľka č.2

--	--	--	--	--

1. Akú vlastnosť mal (otec) Róm? Zakrúžkuj písmeno pri správnej odpovedi a zapíš do tabuľky č.2.

- A) Bol lenivý.
- R) Bol tvrdohlavý.
- D) Bol neochotný.
- B) Bol arogantný.
- K) Bol usilovný.

2. Čítal/-a si pozorne? Potom budeš určite vedieť, koľko synov mal otec? Podčiarkni správnu odpoveď, nezabudni vpísať písmeno do tabuľky č.2.

- A) Mal jedného syna.
- K) Mal dvoch synov.
- O) Mal troch synov.
- B) Mal štyroch synov.
- R) Mal piatich synov.

3. Ktoré slová s opačným významom (opozitá, antonymá) sú použité v texte? Spoj písmeno s číslom, nezabudni vpísať písmeno do tabuľky č.2.

- V) ráno
- G) čierny
- 1) biely
- 2) večer

4. Zorad' slová podľa abecedy, napíš písmená, ktorí sú v nich zvýraznené do okienok v tabuľke č.2 a zistiš povolanie Róma, ktorý mal 3 synov.

preČo, nÁjdete

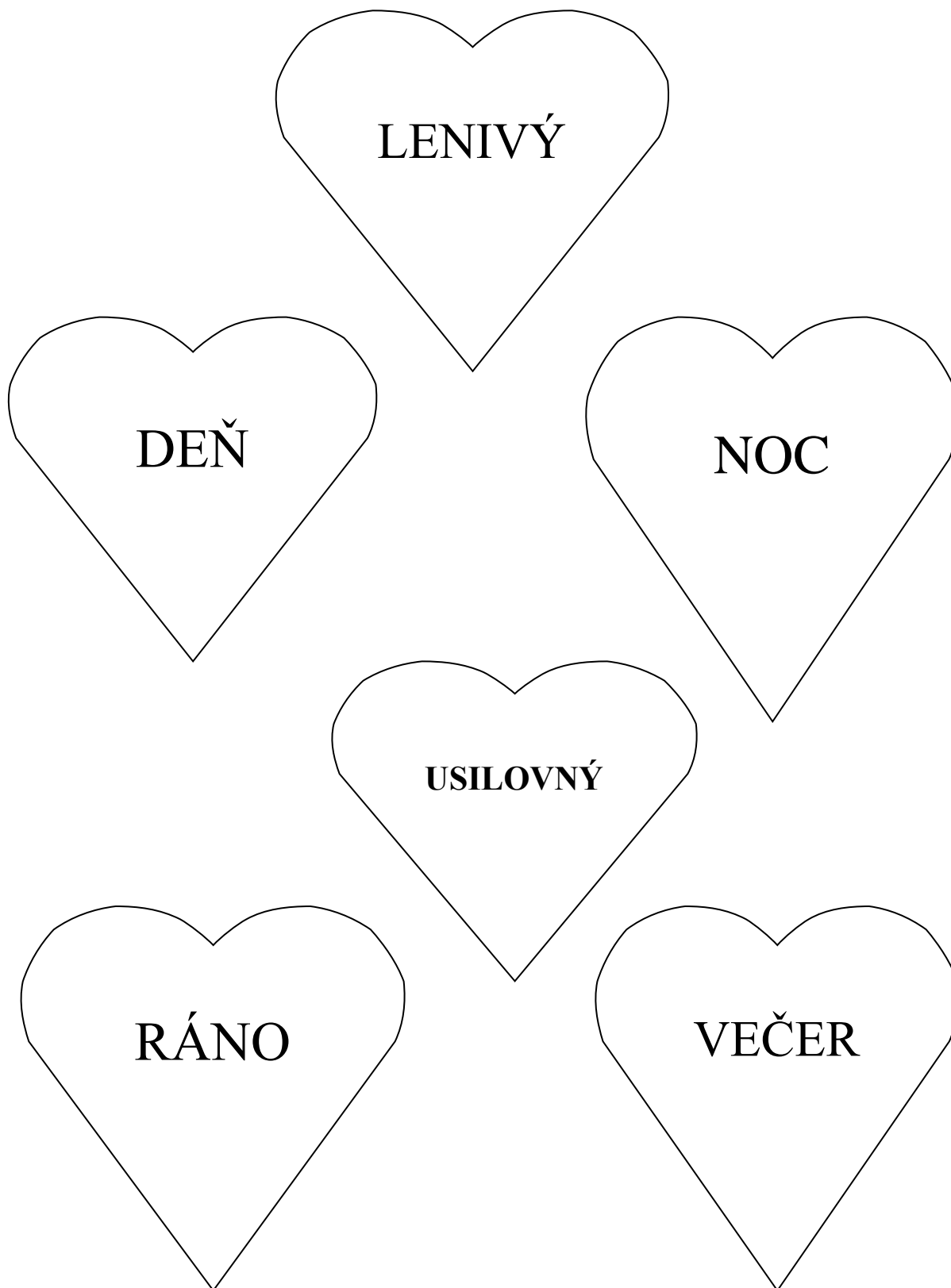
Z tabuľky č.2 napíš slovo, ktoré ti vyšlo: _____

5. Nájdi v osemsmerovke slová, ktoré sa vyskytovali v texte, preškrtni ich.

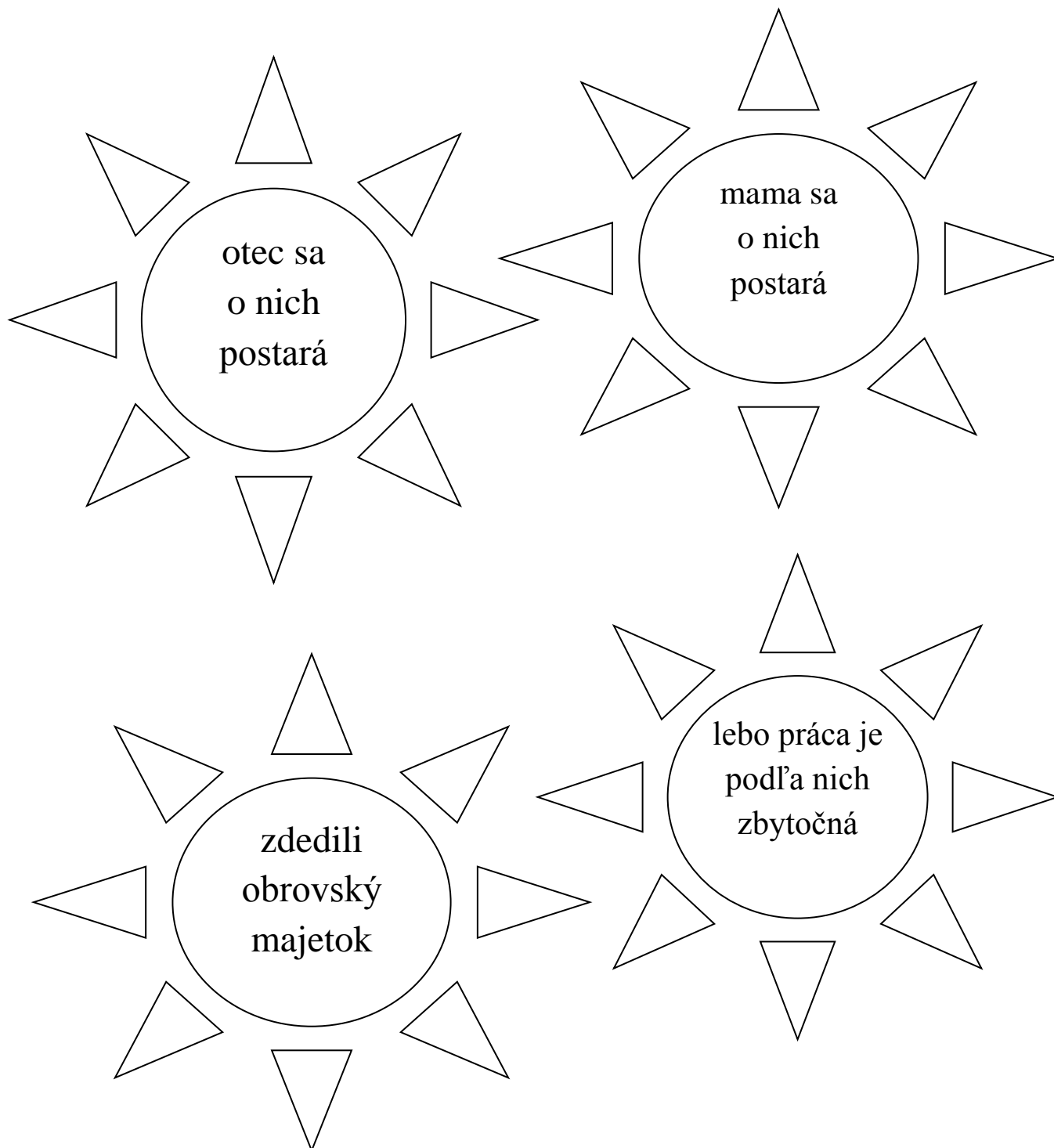
Nájdi tieto slová: Róm, kováč, poklad, hrniec, práca, synovia, otec, matka, domček, chlapci, ráno, večer, dielňa, zlato, smrť, tajomstvo.

C	E	I	N	R	H	Ú	A	Ó	Ý
V	C	C	Y	S	V	Ľ	X	K	P
R	Ý	E	Y	Y	E	T	Ú	E	O
P	X	T	B	N	Č	K	C	Č	K
E	R	O	Ť	O	E	O	Í	L	M
O	N	Á	R	V	R	V	C	O	A
Ť	Ď	Š	C	I	C	Á	M	D	D
R	A	K	T	A	M	Č	Ó	É	T
M	O	T	A	L	Z	Ž	R	Ť	K
S	P	I	C	P	A	L	H	C	A

6. Pospájaj srdiečka, ktoré označujú protiklady – opačné vlastnosti, vymaľuj ich rovnakou farbou a napíš ich na čiaru podľa abecedy.

7. Vymaľuj len slniečka, v ktorých je napísané, prečo si synovia mysleli, že nemusia pracovať. Prepíš tieto dôvody do riadkov pod slniečka.

---

8. Rozhodni, ktorá veta je pravdivá.

Do rámčeka napíš **A** = áno, alebo **N** = nie

- a) otec Róm pracoval ako kováč
- b) otec Róm pracoval ako drevorubač
- a) otec Róm daroval synom poklad
- b) otec Róm rozdal svoje peniaze chudobným
- a) traja synovia našli zakopaný poklad
- b) vykované zlato predali a peniaze si rozdelili

ÁNO (A)	NIE (N)

9. Nájdi v texte priamu reč a prepíš ju do riadkov.

„Prečo nič nerobíte? Prečo nepomáhate otcovi?“ pýtali sa susedia. „A načo by sme robili?“ odpovedali mládenci. „Otec sa o nás postará.“

Jedného dňa si otec zavolať svojich synov a povedal im: „Chlapci moji milí, cítim, že skoro umriem, ale čo bude s vami? Pracovať nechcete, ani neviete.“

„Ešte raz nám pomôž, drahý otec, daj nám aspoň jednu radu,“ požiadal najstarší syn. Otec súhlasil: „Prezradím vám jedno tajomstvo. Dobré viete, že celý život som pracoval. Pomáhala mi aj vaša nebohá matka. Za tie roky sme pre vás našetrili plný hrniec zlata. Ja som ten hrniec zakopal pri dome, ale nepamätám sa už presne kde. Musíte hľadať môj poklad, a ak ho nájdete, budete sa mať dobre až do smrti.“ Len čo to otec dopovedal, zomrel.

---

10. Dopln vetu.

Priamu reč píšeme do .....
(zátvoriek, úvodzoviek, čiariok)

11. Čo je priama reč. Vyber správnu odpoveď a dopíš ju do vety. Čítaj pozorne!

A) Presne znenie reči postáv, nevyjadruje doslovne to, čo niekto povedal.

B) Presne znenie reči postáv, vyjadruje presne to, čo niekto povedal.

C) Presne znenie reči postáv, vyjadruje to, čo som povedal ja.

Priama reč je .....

.....

.....

12. Vymysli mená pre troch synov.

A)

B)

C)

13. Skús vymyslieť na každé písmeno slova KOVÁČ jednu dobrú vlastnosť Rómov. Ak nebudeš vedieť vymyslieť slovo na začiatkové písmeno, môžeš ho použiť aj vo vnútri alebo na konci slova, označ ho!

Napríklad slovo začínajúce písmenom **O** – **O**chotný, alebo pok**O**rný.

K - .....

O - .....

V - .....

Á - .....

Č - .....

14. Označ každé slovo, ktoré súvisí s príbehom o Zlatom poklade inou farbičkou. Neoznačené písmená napíš do okienok, dozvieš sa, aký predmet otec Róm zakopal do zeme spolu s nebohú manželkou. Vetu napíš do riadku a rozdeľ slová na slabiky.

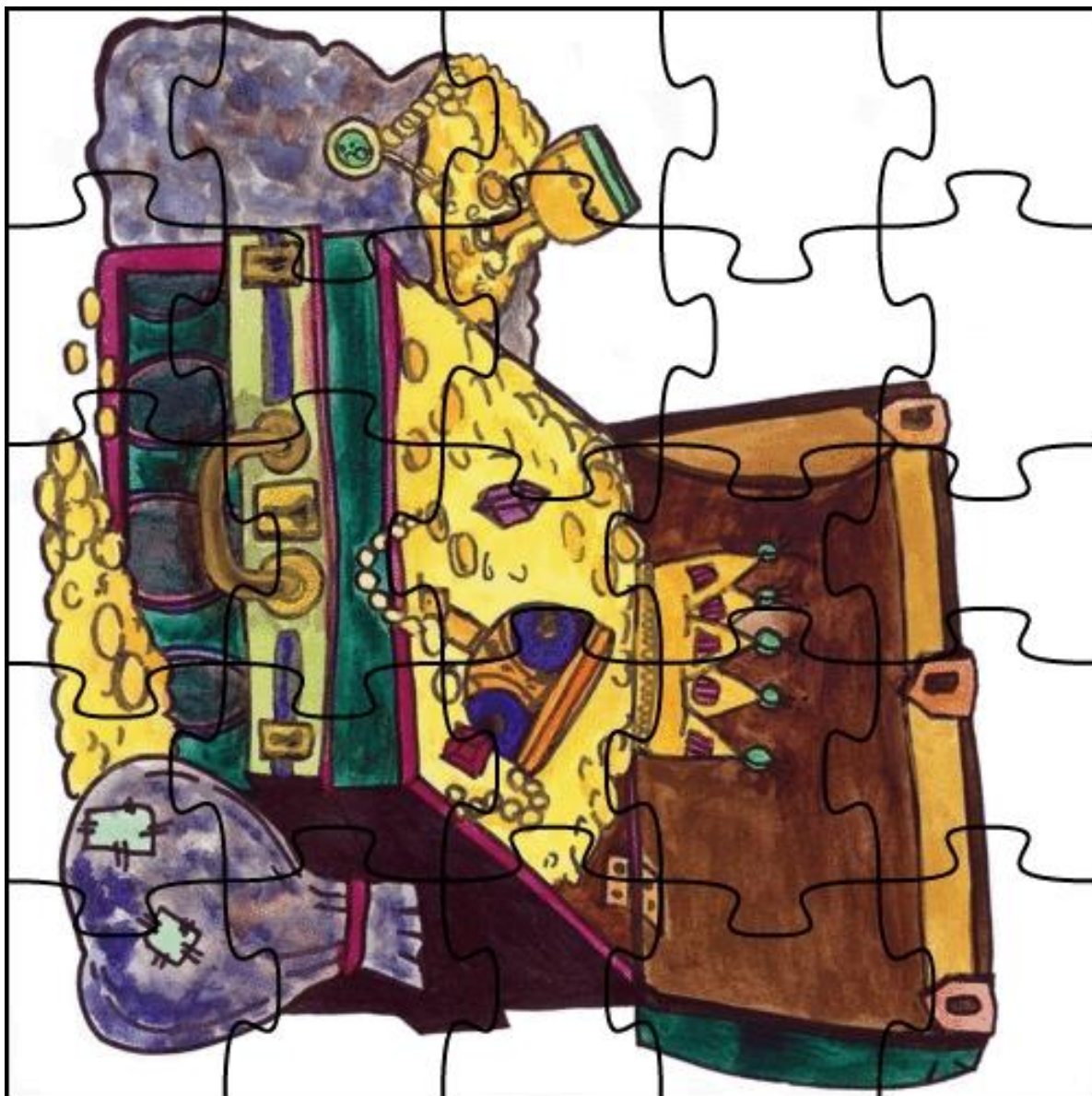
ŽILRAZJEDENPRÓMOOTECKSAONÁSLPOSTARÁASYNOVIADPOSMUTNEL

15. Správne prirad' slovenské a rómske slová.

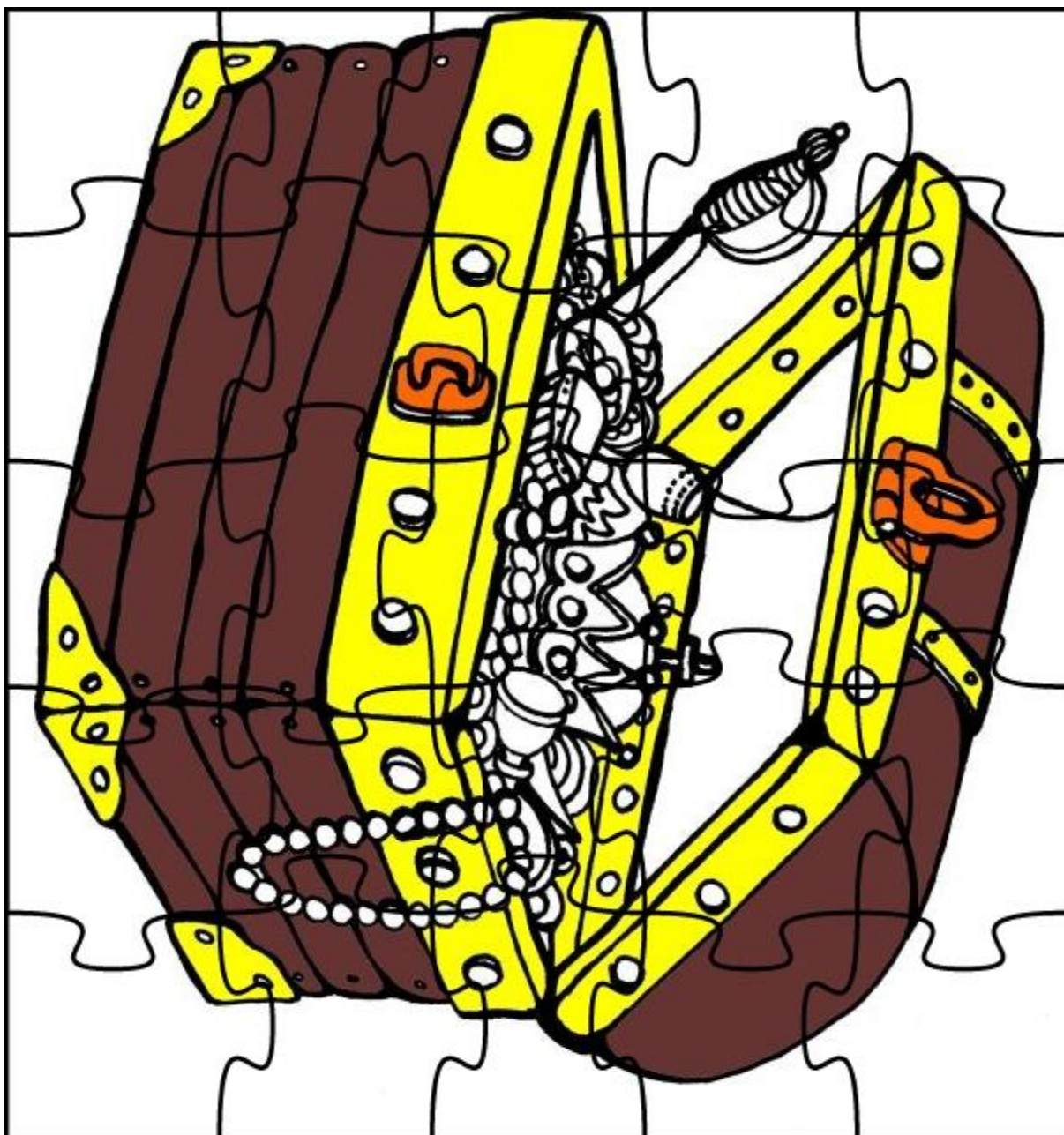
otec	roviben	ráno	rat/kijara'i
syn	somnakaj/sovnakaj	mŕtvy	ruk/kašt/stromos
zlato	čhavo/raklo	práca	nabu'akero/mošalo/luštavo
plač	dad	lenivý	bu'i
kováč	čora'ipen/garu'ipen/tagadišagos	strom	mulo
tajomstvo	char'as/kovačis/koval'is	večer	tosar(l)a

16. Vystrihni obrázky/puzzle a poskladaj obrázok. Napíš, čo je na obrázkoch.

Na obrázku je:

Obrázok č.5

Obrázok č.6

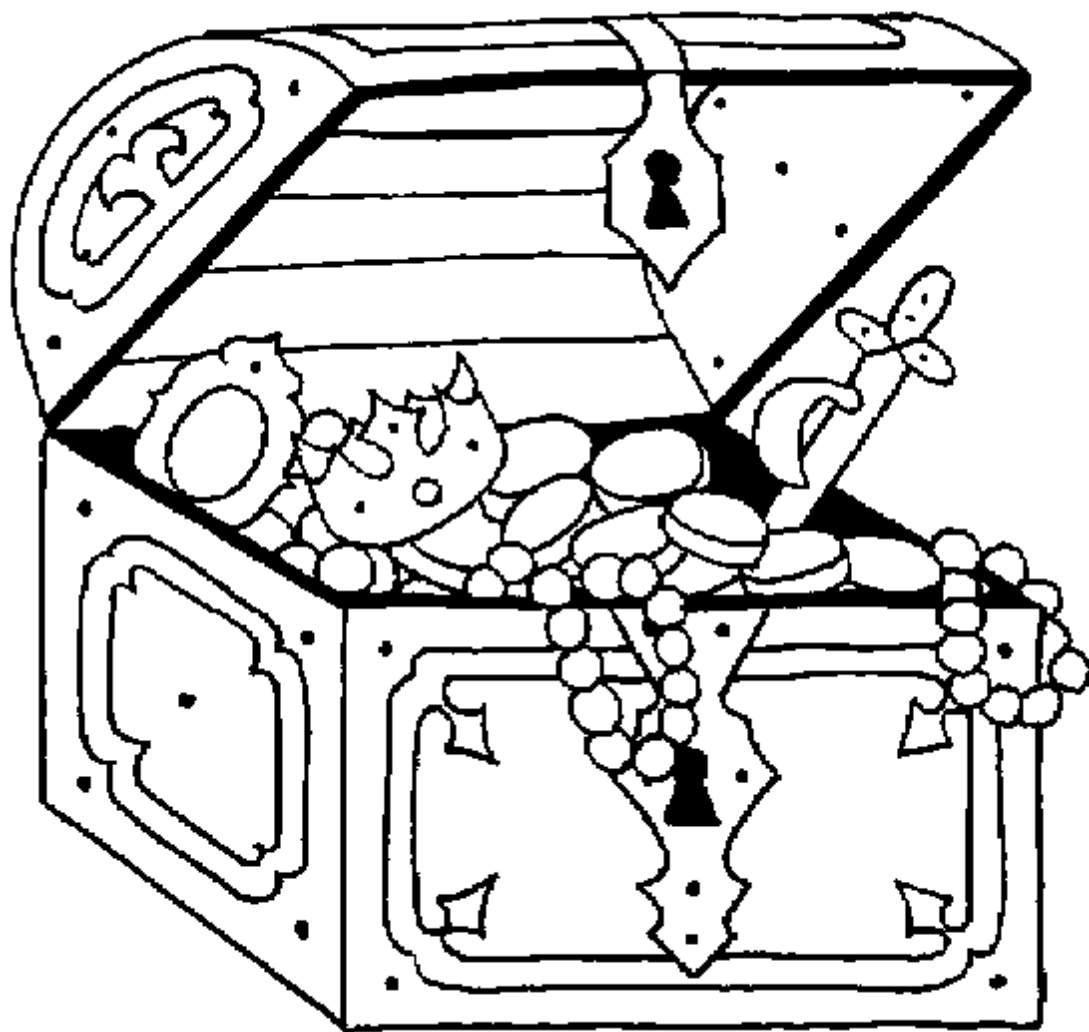
17. Vystrihni obrázky a vymaluj ich. Napíš, čo je na obrázkoch.

Na obrázkoch je:

.....

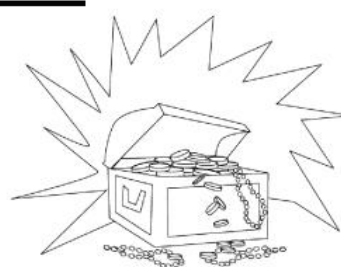
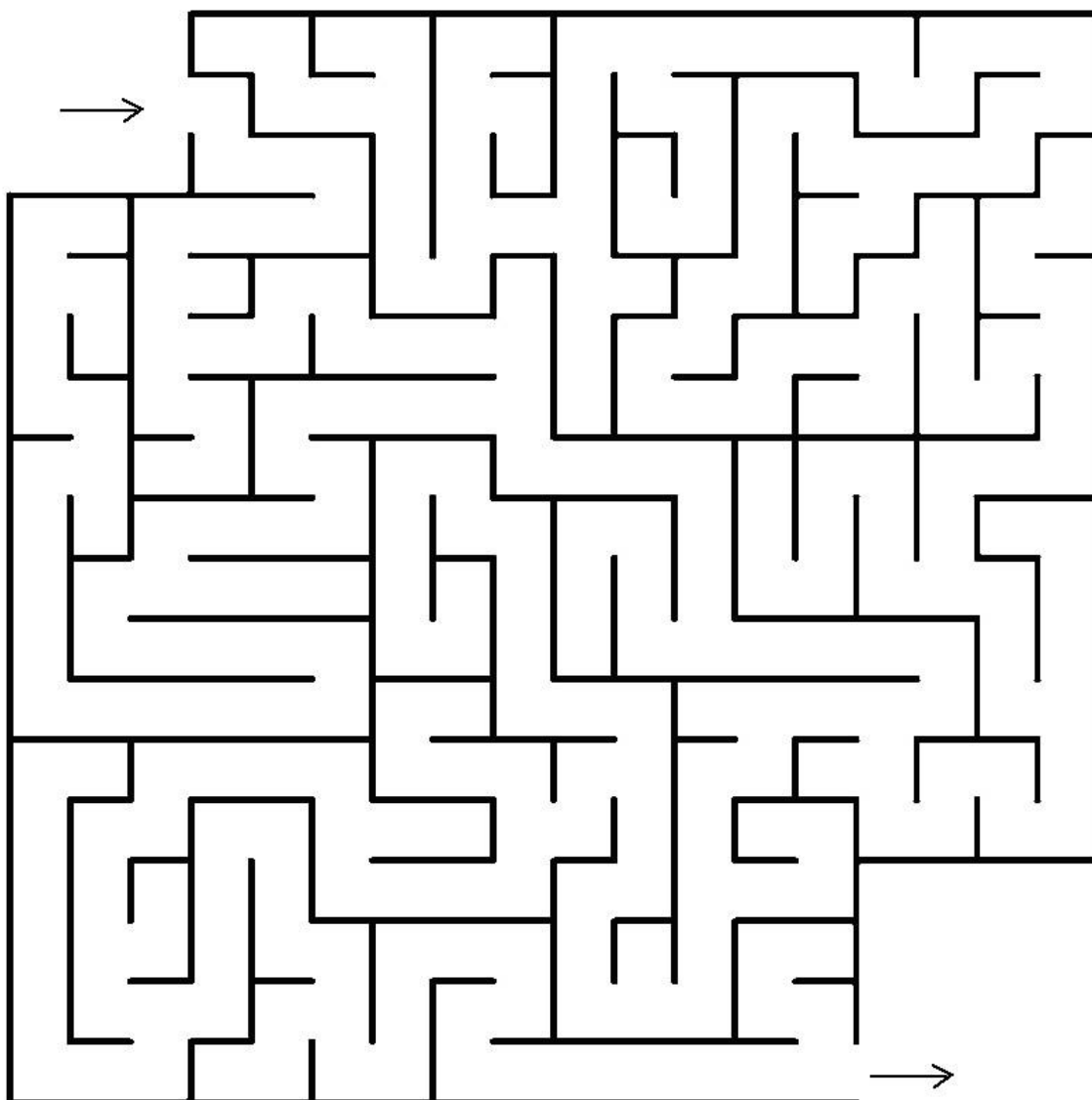

Obrázok č.7

Obrázok č.8

18. Pomôž trom bratom a nájdí správnu cestu k zakopanému pokladu. Farebnou ceruzkou vyznač správnu cestu!

Obrázok č.9
Obrázok č.10

Zoznam použitej literatúry:

1. PITKO, M.: *12 rómskych rozprávok. Tri dcéry*. Prešov: Tlačiareň VICTÓRIA. 11 s. ISBN 80-968810-2-7
2. PITKO, M.: *12 rómskych rozprávok. Zlatý poklad*. Prešov: Tlačiareň VICTÓRIA. 15 s. ISBN 80-968810-2-7
3. Obrázok č.1: http://4.bp.blogspot.com/_95hv9uuazls/UPfVuSutjQI/AAAAAAAAAJ8o/B2K2Hw6Sh1w/s1600/%C5%BDaba3.jpg
4. Obrázok č.2: <http://img.ephoto.sk/data/users/11732/photos/358f585a8a12974a64fa416d6ba0f8a4e98d4ec5.jpg>
5. Obrázok č.3: http://wiki.rvp.cz/@api/deki/files/22791/=zaba_MK.jpg
6. Obrázok č.4: <http://www.detskeomalovanky.cz/wp-content/zaba6.gif>
7. Obrázok č.5: http://junior.proglas.cz/res/data/133/014798_05_155710.gif?seek=1317840823
8. Obrázok č.6: <http://www.mcmotylek.cz/wp-content/uploads/2011/04/poklad.jpg>
9. Obrázok č.7: http://www.veselarazitka.cz/fotky15797/fotos/_vyr_1345poklad.png
10. Obrázok č.8: <http://ww.superomalovanky.cz/obrazky/omalovanky/50f30fc50e320.gif>
11. Obrázok č.9: <http://babetko.rodinka.sk/uploads/pics/images/42720-bludisko1.jpg>
12. Obrázok č.10: http://www.pro-party.cz/upl/Omalovanky_poklad_2.gif